

Diskusjonsnotat

Utkast til globale strategiske mål for Amnesty International 2016-19

Fra styret

Til landsmøtet

Bakgrunn

Amnesty International skal vedta ny strategisk plan for perioden 2016-2019. Dette er det overordnede strategidokumentet som gjelder for alle Amnestys seksjoner og strukturer, samt det internasjonale sekretariatet. Strategien skal gi føring for Amnestys arbeid i en fireårs periode, og vil ha direkte innflytelse på Amnesty i Norges egne planverk. Den endelige versjonen av strategien skal vedtas på det internasjonale rådsmøtet i august 2015.

Medlemmene i AI Norge ble konsultert i første høringsrunde under de regionale medlemsmøtene våren 2014. Dette er allerede spilt tilbake til organisasjonen, både på internasjonalt og nordisk nivå. På bakgrunn av lignende konsultasjoner i de fleste Amnesty seksjoner foreligger nå første utkast av strategien. Strategien er i skrivende stund inndelt i fire menneskerettslige mål og et organisatorisk mål. Utkastet til internasjonale strategiske mål er tilgjengelig sammen med landsmøtepapirene på nett.

Styret ønsker en åpen og demokratisk høringsrunde av utkastet til strategi. Nedenfor følger styrets forslag til konklusjoner. Disse vil bli nærmere presentert for landsmøte under arbeidsgruppen «menneskerettigheter». Landsmøtets behandling av saken vil danne grunnlag for AI Norges endelig innspill som skal oversendes det internasjonale sekretariatet før fristen 31. oktober.

Prosess

Den innledende høringsrunden til strategisk plan ble gjennomført under de regionale medlemsmøtene våren 2014. Med bakgrunn i lignende prosesser i hele Amnesty-systemet sendte i august det internasjonale sekretariatet ut første utkast av strategien. Styret oversendte utkastet til internasjonalt utvalg og to eksterne interessenter. Utkastet har videre blitt diskutert i to styremøter.

Styret inviterer landsmøtet til å komme med konkrete innspill til underliggende utkast til tilbakemelding fra Amnesty International i Norge. Landsmøtet inviteres til å bidra spesielt om strategiens substans, basert på styrets egne forslag under. Landsmøtets tilbakemeldinger vil kombineres med styrets tilbakemeldinger og oversendes det internasjonale 31. oktober 2014.

Det endelige utkastet av strategien vil bli sendt ut fra det internasjonale styret i overgangen januar-februar. AI Norges medlemmer vil få mulighet til å diskutere dette og gi innspill til AI Norges delegasjon til det internasjonale rådsmøte på de regionale medlemsmøtene våren 2015. Den endelige strategien vedtas på det internasjonale rådsmøtet i august 2015.

Kriterier for tilbakemelding

Styret har valgt følgende kriterier som spesielt gjeldene i denne runden tilbakemeldinger:

- Er temaene etablerte i Amnesty-sammenheng? Dvs. er det tematikk Amnesty har enten spesielt god kunnskap om, og/eller er spesielt godt plassert til å jobbe med. Hva er Amnestys komparative fortrinn på dette området.
- Temaene må komplimentere hverandre på en hensiktsmessig måte
- Det må være et visst rom for regionale og nasjonale prioriteringer, herunder lobby- og aktivismemuligheter, både innenfor og i tilknytning til de globale prioriteringene.

Menneskerettslige mål

Styret anerkjenner mengden av arbeid som er lagt ned for å produsere utkastet til strategi, men mener samtidig utkastet både har store mangler og favner for bredt. Styret ønsker derfor å presentere et alternativ forslag til de menneskerettslige målene basert på de overstående kriteriene.

Styret mener at flere temaer som i dag er helt sentrale i Amnestys arbeid enten er for fragmentert, for løst knyttet til lite spesifikke mål eller helt fraværende. Strategien, slik den foreligger i dag, gir lite retning for hele bevegelsen. Styret mener det ikke er gjort harde nok prioriteringen mellom temaene, noe som vil kunne skape usikkerhet om arbeidsområder både innenfor og utenfor organisasjonen.

Styret har tatt utgangspunkt i at temaene nevnt under vil utgjøre den globale prioriteringen. Det vil si at hele Amnesty-bevegelsen skal fokusere spesielt på disse områdene. Og det er innenfor disse områdene det menneskelige- og økonomiske trykket vil være i perioden 2016-19. Innenfor dette vil det naturligvis være rom for regionale og nasjonale prioriteringer, og ikke minst fokuseringer. Det er svært viktig å anerkjenne at den pågående prosessen, hvor hovedkontoret i London desentraliseres og deler flyttes til en rekke regionale kontorer, vil få konsekvenser i dette arbeidet, både regionalt og nasjonalt.

Det må forstås slik at de punktene i utkastet til internasjonal strategi som her ikke er nevnt nedenfor dermed nedprioriteres.

Amnesty International i Norge ønsker å gi spesiell prioritering til kampen

1. Mot dødsstraff og tortur
2. For ytringsfrihet

Begrunnelse

Kampen for ytringsfrihet og mot dødsstraff og tortur er vignettsaker for Amnesty International. Dette er kjernesaker som ikke bare gjør oss gjenkjennelige, men som organisasjonen er spesielt godt plassert til å utgjøre en forskjell. Ytrings- og forsamlingsfrihet er kjernebegrep i kampen for at alle menneskerettigheter gjelder for alle, alltid. Ytringsfrihet gjennomfører store deler av Amnestys arbeid, og kan i mange tilfeller regnes som grunnmuren i vårt menneskerettighetsarbeid. Fra demokratiforkjempere til migrantarbeidere og LHBT-aktivister er ytrings- og forsamlingsfriheten en

forutsetning for deres arbeid. Kampen mot dødsstraff og tortur har vært helt sentral i Amnesty arbeid i flere tiår, og organisasjonen har bidratt til store seiere på disse områdene. Utkastet til internasjonal strategi tar kampen mot dødsstraff helt ut av de globale prioriteringene, mens kampen mot tortur legges inn under målet «kriser». Amnesty i Norge mener dette er områder hvor organisasjonens kjerneaktivitet, nemlig aktivisme, virkelig kommer til sin rett og mener derfor det må løftes til øverste nivå.

I tillegg til disse kjerneområdene ønsker Amnesty i Norge at organisasjonen prioriterer følgende temaer – i prioritert rekkefølge:

- a. Flyktninger- og migranternes menneskerettigheter
- b. Menneskerettighetsundervisning
- c. Diskriminering
- d. Rettsliggjøring av økonomiske-, sosiale- og kulturelle rettigheter (ØSK)
- e. Bedrifters samfunnsansvar

Begrunnelse

- a. Den tydeligste tilbakemeldingen fra de regionale medlemsmøtene våren 2014 var at medlemmene i Amnesty i Norge ønsker at arbeidet for flyktninger- og migranternes menneskerettigheter skulle løftes. Situasjonen for flyktninger og migranter er en av vår tids store menneskerettighetsutfordringer, og er godt egnet både som en global prioritering og som regionale- og nasjonale fokusområder. Amnesty er spesielt godt plassert for arbeid fokusert på menneskerettighetsbruddene som forekommer i ulike situasjoner. I det gjeldende utkastet til strategiske mål er dette arbeidet underlagt «kriser» og styret setter spørsmålsteget ved om dette er for begrensende.
- b. Styret er veldig forøyde med at arbeidet for og med menneskerettighetsundervisning er løftet i utkastet til strategiske mål. Når det er sagt ønsker Amnesty i Norge å tydeliggjøre viktigheten av dette arbeidet ytterligere ved å løfte temaet opp som en prioritering i seg selv. Menneskerettighetsundervisning er det viktigste virkemiddelet for myndiggjøring av menneskerettighetsforkjempere over hele verden. Uten informasjon om hvilke rettigheter man har krav på er det umulig å kjempe for dem. Amnesty er en foregangsorganisasjon i dette arbeidet, og utallige prosjekter har blitt realisert på grunn av midler samlet inn fra TV-aksjonen i Norge.
- c. Diskriminering, i ulike former, er en av de fremtredende årsakene til at mennesker over hele verden opplever menneskerettighetsbrudd. Diskriminering kan forekomme både strukturelt og personlig, og innebærer ekskludering, forskjellsbehandling eller utestenging på bakgrunn av f.eks. hudfarge, sosiale forhold, kjønnsidentitet, seksuell legning eller geografisk plassering. Amnesty International har lenge vært en foregangsorganisasjon i arbeidet mot vold mot kvinner, og har i de seneste årene plassert seg godt i kampen for LHBT-rettigheter. Dette er områder styret mener bør videreføres i den kommende strategiske perioden. I tillegg er dette et tema som egner seg særlig godt til regionale tilpasninger og prioriteringer, fra diskriminering av roma i Europa til urbefolkning i Latin-Amerika.
- d. Menneskerettighetene er universelle og udelelige. Allikevel er det slik at menneskerettighetserklæringen deles mellom sivile- og politiske rettigheter og økonomiske-,

sosiale- og kulturelle rettigheter (ØSK). ØSK rettighetene blir ofte sett på som mindre bindende enn de sivile og politiske. Styret mener det er viktig at Amnesty arbeider for at ØSK rettighetene også kan hevdes gjennom rettssystemer verden over. Dette temaet egner seg godt som en global prioritering i seg selv, og gir rom for regionalt- og nasjonalt arbeid.

- e. Arbeidet med å formalisere bedrifters menneskerettslige ansvar og forpliktelser er i støpeskjeen både internasjonalt og nasjonalt. Amnesty International har vært i fronten av dette arbeidet i mange år. Derfor mener styret det er viktig at dette videreføres som en global prioritering.

Organisatoriske mål

Styret er i prinsipp enig i at medlemsvekst generelt, og spesielt i det globale sør, er et viktig strategisk mål. Men styret savner strategiske mål knyttet til hvordan vekst i medlemmer skal omsettes i effektivt menneskerettighetsarbeid i form av aktivisme.

Styret mener også at organisasjonen i hele sin historie har gjort strategiske valg for å jobbe for enkeltpersoner, både som eksempler på et større menneskerettighetsproblem og for å løse hver enkelte sak. Dette reflekteres ikke i det forelagte utkastet.

Derfor mener styret det må gjøres endringer innenfor de organisatoriske målene knyttet til aktivisme og arbeid for enkeltpersoner.

Spørsmål til diskusjon:

1. Gir styrets innspill et riktig bilde av landsmøtets ønskede prioriteringer?
2. Er det mål fra det internasjonale utkastet til strategiske mål som styret i dette forslaget har nedprioritert som landsmøtet mener bør prioriteres?
3. I styrets innspill ligger det en klar prioritering av sivile og politiske rettigheter, er det nok fokus på økonomisk-, sosiale- og kulturelle rettigheter?
4. Gir disse overordnede målene rom for regionale- og nasjonale prioriteringer?